

SLABIKÁŘ
AZBUKY

БУКВАРЬ

M. NETRVAL

PRAHA

1945

Ruská „azbuka“ — abeceda.

Tištěné písmo	Psané písmo	Výslovnost	Tištěné písmo	Psané písmo	Výslovnost
А а	<i>А а</i>	a	Т т	<i>Т т</i>	t
Б б	<i>Б б</i>	b	У у	<i>У у</i>	u
В в	<i>В в</i>	v	Ф ф	<i>Ф ф</i>	f
Г г	<i>Г г</i>	g	Х х	<i>Х х</i>	ch
Д д	<i>Д д</i>	d	Ц ц	<i>Ц ц</i>	c
Е е	<i>Е е</i>	je, e	Ч ч	<i>Ч ч</i>	č
Ж ж	<i>Ж ж</i>	ž	Ш ш	<i>Ш ш</i>	š
З з	<i>З з</i>	z	Щ щ	<i>Щ щ</i>	šč
И и	<i>И и</i>	i, ji	Ъ ъ	<i>ъ</i>	znak tvrdé souhlásky
Й й	<i>Й й</i>	j	Ы ы	<i>ы</i>	y
К к	<i>К к</i>	k	Ь ь	<i>ь</i>	znak měkké souhlásky
Л л	<i>Л л</i>	l	Э э	<i>Э э</i>	e
М м	<i>М м</i>	m	Ю ю	<i>Ю ю</i>	ju
Н н	<i>Н н</i>	n	Я я	<i>Я я</i>	ja
О о	<i>О о</i>	o	Ё ё	<i>Ё ё</i>	jo
П п	<i>П п</i>	p	[І і]	<i>І і</i>	i
Р р	<i>Р р</i>	r	[Ѣ ѣ]	<i>Ѣ ѣ</i>	ě (=e)
С с	<i>С с</i>	s	[Ѧ ѧ]	<i>Ѧ ѧ</i>	f

Písmena v závorce náleží k starému pravopisu nyní již neužívanému.

Stejná a stejně znějící písmena jako v češtině:

А а	Е е	І і	К к	М м	О о	Т т
a	e, je	i	k	m	o	t

Stejná písmena, avšak jiného významu než v češtině:

В в	Н н	Р р	С с	У у	Х х
v	n	r	s	u	ch

Písmena nejsoucí v češtině:

Б б	Г г	Д д	Ж ж	З з	И и	Й й	Л л
b	g	d	ž	z	i, ji	j	l
П п	Ф ф	Ц ц	Ч ч	Ш ш	Щ щ	Ъ ъ	
p	f	c	č	š	šč	tvrdý znak	
Ы ы	Ь ь	Ъ ъ	Э э	Ю ю	Я я	Ө ө	V v
y	měkký znak	ě	e	ju	ja	f	v, y

Poněvadž psané *m* podobá se velmi psanému *u*, pomáhají si mnozí tím, že nad *m* dělají čárku a tutéž čárku dělají pod *u*. Též psávají t takto: T.

Аист

čáp

мáма

matka

пáпа

otec

А а

a

Vyslovuje se jako české a.

БуТЬИлка

láhev

бúлка

houska

бáба

žena

Б б

b

Vyslovuje se jako české b.

Виногрáд

víno

водá

voda

ворóна

vrána

В в

v

Vyslovuje se jako české v.

Гúсь

husa

гóрод

město

газéта

noviny

Г г

g

Vyslovuje se jako české g. V několika slovech též jako h. (Бог, Господь, благо, гидра, Магомёт, Голландия, гусар.) Někdy jako ch (легче, мягкий). V koncovkách ого, его čte se jako v.

Д д

d

Vyslovuje se
jako české d.

dítě

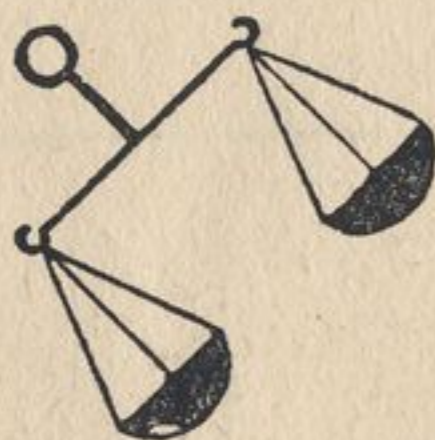
dcera

ano

Дитя́

До́чь

да

Е е

e, je

Vyslovuje se
jako české e,
je, nebo ě.

Předcházející souhlásku toto e měkčí.

váhy

kozácký
důstojník

jeti

Весы́

есау́л

éхать

Ё ё

jo

Vyslovuje se
jako jo.

jedle

med

šel

Ёлка

ме́д

ше́л

Ж ж

ž

Vyslovuje se
jako české ž.

brouk

žízeň

život

Жу́к

жа́жда

жи́знь

Звездá hvězda

зáяц zajíc

запáс zásoba

З з

z

Vyslovuje se jako české z.

Извóщик drožkař

иглá jehla

íли nebo

И и

i, ji

Vyslovuje se jako české i, ji.

Попугáй papoušek

воробéй vrabec

Китáй Čína

Й й

j

Vyslovuje se jako české j. Tato polo-
hláska není nikdy na za-
čátku slova.

Кнѳги knihy

кóлокол zvon

кúрица slepice

К к

k

Vyslovuje se jako české k.

Л л

l

Vyslovuje se jako české l.

Následuje-li měkký znak, vyslovuje se měkce. Dvoji l: před tvrdými samohl. (a, o, y, ы) tvrdé. Před měkkými samohl. (и, е, е, я, ю, ь) měkké.

vlaš-
tovka

Лáсточка

liška

лисіца

kuň

лóшадь

М м

m

Vyslovuje se jako české m.

myš

Мышь

mra-
venec

муравей

maso

мясо

Н н

n

Vyslovuje se jako české n. Následuje-li měkký znak, vyslovuje se jako ñ.

nůž-
ky

Нóжницы

žebrák

ніщій

nikdo

никто

О о

o

Vyslovuje se jako české o, avšak pouze ve slabikách přízvučných, jinak jako a.

jelen

Олень

dobře

хорошо

ovce

овца

Паўк

ravouk

петух

kohout

пта́ца

pták

П п

p

Vyslovuje se jako české p.

Ра́к

řak

ры́ба

ryba

река́

řeka

Р р

r

Vyslovuje se jako české r. Následuje-li měkký znak, vyslovuje se měkce.

Соба́ка

pes

спаси́бо

děkuji

са́хар

cukr

С с

s

Vyslovuje se jako české s. Následuje-li měkký znak, vyslovuje se měkce.

Тру́бка

dýmka

ту́ча

mrak

те́нь

stín

Т т

t

Vyslovuje se jako české t. Následuje-li měkký znak, vyslovuje se jako ř.

у у

u

Vyslovuje se jako české u.

hlemýžď

Улітка

večeře

ужин

kachna

утка

Ф ф

f

Vyslovuje se jako české f.

ovoce

Фрукты

výr

фйлин

stopa (3 dm)

фут

Х х

ch

Vyslovuje se jako české ch.

chata

Хата

hospodář

Хозяин

osamělý dvůr

хутор

Ц ц

c

Vyslovuje se jako české c. Po samohl. ц píše se v ruštině ы, а, у, nikoliv я, ю. Vě slovech cizích se píše и.

kuře

Цыплёнок

květ

цветок

barva

цвет

Черніла ⁱⁿ⁼ koust

черепаха želva

часы hodiny

Чч

č

Vyslovuje se jako české č.

Шлém přilba

шашка šavle

шляпа klobouk

Шш

š

Vyslovuje se jako české š.

Щука štika

борщ mas. polévka

щи zelná polévka

Щщ

šč

Vyslovuje se jako šč. Po této samohlásce píše se a, y, nikoliv я, ю.

Грибы houby

сырой vlhký

мыло mýdlo

Ы

y

Vyslovuje se jako české y, ale tvrději. Není nikdy na začátku slova.

Ь ь

Měkký znak. Není nikdy na začátku slova. Předchozí samohlásku změkčuje. Někdy se nahrazuje и. (Сознание, сознание = vědomí.)

ohněň

Огóнь

čísti

читáть

psáti

писáть

Э э

е

Vyslovuje se jako české e. vždy jako české e. Vyskytuje se většinou v cizích slovech.

elipsa

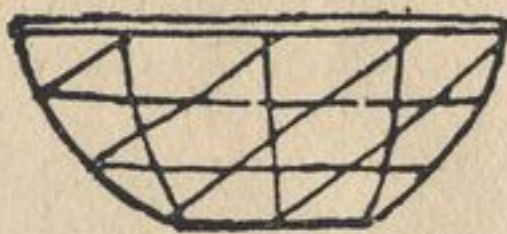
Эллипсис

tento

этот

ozvěna

эхо

Ю ю

ju

Vyslovuje se jako české ju. Předcházející hlásky změkčuje.

mísa

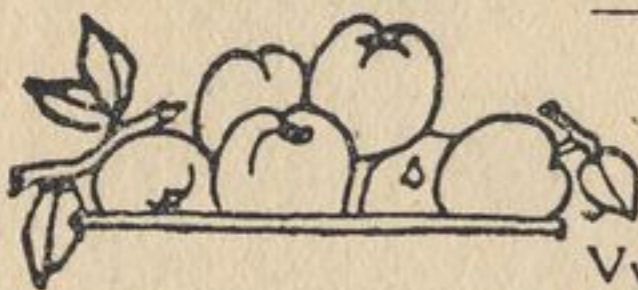
Блюдо

právník

юрист

sukně

юбка

Я я

ja

Vyslovuje se jako české ja. Předcházející hlásky změkčuje.

jablko

Яблоко

jahoda

ягода

chůva

няня

ЛЕВ И МЫШЬ.

Lev i mýš.

Lev a myš.

Лев спал. Мышь пробежала ему по телу. Он

Lev spál. Myš praběžála jemú pa tělu. An

Lev spal. Myš přeběhla mu po těle. On.

проснулся и поймал её. Мышь стала отмаливаться;

prasnúlsja i pajmál jejó Mýš stála atmáливаsja;

se probudil a chytil ji. Myš začala prositi;

она сказала: „Пустишь, и я тебя помилую“. Лев

ana skazála: „Pústiš, i já těbjá pamíluju“ Lev

ona řekla: „Pustíš-li mne, i já se nad tebou smiluji“. Lev

засмеялся, что Мышь обещает ему милости, и

zasmějásja, čto mýš aběščájet jemú mílosti, i

se zasmál, že myš slibuje mu milost, a

пустил её. Потом охотники поймали Льва и при-

pustíl jejó. Patóm achótniki pajmáli lva i pri-

pustil ji. Potom lovci chytili lva a při-

вязали верёвкой к дереву. Мышь услышала левий-

vjazáli věrjovkoj k děrevu. Myš uslychála lví-

vázali provazem ke stromu. Myš uslyšela lví

ный рёв, прибежала, перегрызла верёвку и ска-

nyj rjov, priběžála, přegryzla věrjovku i ska-

řev, přiběhla, přehryzla provaz a řekla:

зала: „Помнишь, ты смеялся — не думал, чтобы

zála: „Pómniš, ty smějásja — ně dúmal, čtoby

Pamatuješ se, ty jsi se smál — nemyslel jsi, že by

от меня пришла отплата, а теперь видишь, —

at meňá přišla atpláta, a těpjer vídiš, —

ode mne přišla odplata, a nyní vídiš, —

живёт и от Мыши милость“.

živjót i at mýši mílost“.

žije i od myši mílost“.

ЗАЙЦЫ И ЛЯГУШКИ.

Žájcy i lĵagúški.
Zajíci a žáby.

Сошлись рѣз Зайцы и стали плакаться на

Sašlís ráz zájcy i stáli plákašja na
Sešli se jednou zajíci a začali naříkati na

свою жизнь: „И от людей, и от собак, и от

svajú žízň: „I at lĵuděj, i at sabák, i at
svůj život: „I od lidí, i od psů, i od

орлов, и от прочих зверей погибает. Уж лучше

arlov, i at próčich zvěřej pagibájem. Už líčše
orlů, i od jiné zvěře hyneme. Již lépe

рѣз умереть, чем в страхе жить и мучиться.

ráz uměrel, čem v strachě žít i múčíšja.
jednou zemřít, než v strachu žít a trápati se.

Давайте утопимся!“

Davájtě utópimsja!“
Pojďme, utopíme se!“

И поскакали Зайцы в озеро топиться. Ля-

I paskakáli zájcy v ózero topíšja. Ľja-
I poběhli zajíci v jezero topiti si. Žáby

гушки услышали Зайцев и забултыхали в воду.

gúški uslycháli zájcev i zabultýchali v vódu.
uslyšeli zajíce a žbluňkly do vody.

Один Заяц и говорит: „Стойте, ребята! подождём

Adín zájac i gavarít: „Stójtě, rebjata! padažďóm
Jeden zajíc pravil: Počkejte, děti! počkáme

топиться: вот лягушечье житьё, видно, ещё хуже

tapíšja: vót lĵagúšečje žitjó, vídno, ješčó chůže
s topením: hle žabí život, vidno, ještě horší

нашего: они и нас боятся“.

náševo: aní i nás bojášja“.
našeho: oni i nás se bojí“.

ЛЕВ И ЛИСИЦА.

Lev i lisíca.

Lev a liška.

Лев от старости не мог уже ловить зверей

Lev at stárosti ně móg užé lavít zvěřej
Lev stářím nemohl již loviti zvěř

и задумал хитростью жить: зашёл он в пещеру,

i zadúmal chítrosťju žít: zašól an v pěščéru,
i usmyslil si chytrosti žít: zašel on do jeskyně,

лёг и притворился больным. Стали ходить звери

ljóg i pritvarílsja bolným. Stáli chadít zvěři
lehl a tvářil se nemocným. Začli choditi zvířata

его проведывать, и он съедал тех, которые вхо-

jevó pravjedyval, i an sjeđál těch, katóryje vcha-
jej navštěvovati, a on požíral těch, kteří vchá-

дили к нему в пещеру. Лисица смекнула дело,

díli k němu v pěščéru. Lisíca smeknúla dělo,
zeli k němu do jeskyně. Liška pochopila jeho počínání,

стала у входа в пещеру и говорит: „что, Лев,

stála u vchóda v pěščéru i gavarít: „čtó, lev,
začla u vchodu do jeskyně hovořit: „což, lve,

как можешь?“ Лев говорит: „плохо; да ты от-

kak móžeš?“ Lev gavarít: „plócho; da ty at-
jak se máš?“ Lev praví: „špatně: a ty

чего же не входишь?“ А Лисица говорит: „от-

čevó že ně vchódiš?“ A lisíca gavarít: „at-
proč že ne vcháziš?“ A liška řekla:

того не вхожу, что по следам вижу, — входов

tavó ně vchazú, čto pa sledám vížu, — vchódov
proto nevcházím, že podle stop vidím, — vchodů

много а выходов нет“.

mnógo a výchadov nět“
mnoho a východů není.

K 7·50

Henclovo nakladatelství
Praha XII. Vocelova 7.
166

www.scanzen.cz